

BASIN BÜLTENİ

BACALARINIZI TEMİZLETİN HEM HAYATINIZI KORUYUN HEM KAZANÇLI ÇIKIN

İlimiz Özellikle coğrafi (Hıdırlık tepesi, Kale, Sarıkız tepesi vb nin oluşturduğu rüzgar akımı düşük “c” şekilli morfoloji) ve meteorolojik (coğrafi konuma bağlı olarak sürekli yüksek inversiyon riski) konumu nedeniyle Hıdırlık Tepesi eteklerinde tek noktadan yapılan ölçüm sonuçlarına göre Türkiye çapında havası 1.derecede kirli iller arasında olup bu sorunun çözümü ile ilgili denetim, kaliteli yakıt dönüş, planlama ve benzeri çalışmalar yoğun şekilde yapılmaktadır.

Bu çerçevede dikkat edilmesi gereken bir konu da bacaların temizliğidir. Mutfak aspiratörü ve bacalarda biriken is ve kurumlar zaman zaman tutuşur ve potansiyel yangın tehlikesi oluştururlar. Oluşan bu kurumların tutuşmasına baca yangınları denir ve baca yangınları kolayca çatı yangınlarına, çatı yangınları da bina yangınlarına dönüşür.

İlimiz Mahalli Çevre Kurulu kararlarında da belirtildiği üzere konut ve işyerlerinin “Kış sezonu başlamadan önce kalorifer kazan kontrollerini ve bakımlarını ve Bacalarının temizliğini yaptırmaları” gerekmektedir.

Normal Bacalar yılda iki kez , lokanta vb bacaları ise daha sık olarak İtfaiye müdürlüğüne veya yetkili ve ehliyetli firmalara temizlettirilmelidir. Sıva çatlağı olan ve hasar görmüş bacalar tamir ettirilmeli, tıkalı bacalar ise mutlaka açtırılmalıdır.

Temizlenmiş bacası olan sobada yanma iyileşir, eksik yanma, oda içini gaz sızması ve baca gazı koku problemi önlenir.

Yerli ve ulusal basın organlarımızda Karbon Monoksit zehirlenmesinden (sobalar yüzünden) hayatlarını kaybeden insanların haberleri özellikle kış aylarında sürekli yer almaktadır. Her yıl muntazaman temizlenmeyen bacalar iyi çekmez, uzun süre temizlenmemiş bacalar ise kurum (is) birikmesi dolayısıyla tıkanır. Tıkanan bacalar içerisinde bol miktarda karbon monoksit gazı bulunan dumanı, geriye evin içine verir. Bu gazı belirli bir süre solunum yoluyla ciğerlerine alan canlılar hayatlarını kaybederler. Bacanın geri tepmesinin iki ana sebebi vardır:

- Nizami ve standartlara uygun inşa edilmemiş ve
- Temizlenmemiş bacalar.

Bunu önlemek için, 19/12/2007 tarih, 26735 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan

Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik 58. Maddesinde belirtildiği üzere;

“-Baca tesisatının, ilgili Türk Standartlarındaki esaslara uygun olması şarttır. Her kazan için tercihan ayrı bir baca kullanılır, soba ve şofben boruları kazan bacalarına bağlanamaz...

- Sıvı ve katı yakıtlı kazanların bacalarının altında bir kurum temizleme menfezi bulunması ve yılda en az iki defa yetkili kişilere temizlettirilmesi gerekir. Bacaların temizliğinden bina sahibi ve yöneticisi sorumludur.

- Isıtma aracı olarak soba kullanılan yerlerde soba, tahta ve boyalı kısımlara zarar vermeyecek şekilde, altına metal kaplı tabla, mermer veya benzeri malzeme konularak kurulur. Taban beton ise, bu tedbirlerin alınması mecburi değildir...

- Odun ve kömür gibi katı yakıtlar ile yüksek oranda is bırakan sıvı yakıtlar kullanıldığı takdirde, borular ayda bir, bacalar ise iki ayda bir temizlenir.

- Baca temizliği, mahallin itfaiye teşkilatı tarafından yapılır. Ancak, bu konuda itfaiye teşkilatından aldığı izin ile ve belediye encümeninin belirlediği fiyat tarifesi üzerinden faaliyet gösteren özel firmalar var ise, temizlik onlara da yaptırılabilir”

Sayın hemşehrilerimiz Bacasız kalmamak için kış gelmeden bacanızı temizletiniz.

Bacalar yeterli oranda yalıtımlı olmalıdır. Yalıtılmamış bacalar hızlı şekilde soğur. Soğuyan bacalarda sıcak gaz içindeki nem yoğunlaşarak bacalarda daha hızlı tıkanmalara ve duvarlarda lekelenmelere neden olur. Sobada baca çekişi ve yanma verimliliği düşer.

Baca yangınları ve zehirlenmelerin kirli bacalardan kaynaklandığı, çatı yangınlarının tamamına yakın bölümünün kirli bacanın tutuşması sonucu oluştuğunu unutmayınız. Bacanın kirli olması sonucu, sobadan çıkan dumanı ve gazı havaya iletemediğinden zehirlenmelere yol açar, yakıt tüketimini artırır. Baca temizliği can güvenliğini sağladığı gibi, yakıttan da tasarruf sağlayarak aile bütçesine katkıda bulunur.

Bu aşamada sobaların yakma şekilleri de önemlidir. Alttan yakılan sobaların hava kapaklarının kapatılıp uzun süre yanmasının beklenmesi, zehirlenmelere neden olabilir. Alta kömür, üste çıta koyularak üstten yakılan sobalar, yaklaşık yüzde 20 yakıt tasarrufu sağlar, çevreye daha az zarar verir. En önemlisi zehirlenme riskini en aza indirir. Üstten yakılan sobalarda yanmanın kesintili olması ve üstten kömür ilavesinin yapılmaması, kullanımı zahmetli yapsa da uçucu gazların ısıtılması ve daha fazla yakılması, az duman çıkması ve yanma veriminin yüksek olması gibi avantajlar sağlar.

Hiç kimse zehirleneceği, hayatına son verecek olan sobayı, yakmak istemez. Soba kazaları önceden tahmin edilemeyen sebeplerden, cehalet, ihmal, unutkanlık ve dikkatsizlikten meydana gelir. İnsanların çoğu soba zehirlenmeleri karşısında ikaz edilmesine, televizyonlarda soba ölümlerini seyredip, gazete ve dergilerde resimlerini görüp dehşete düşmelerine rağmen soba facialarında soğukların artmasıyla birlikte artış görülmektedir.

Sobanın kurulu olduğu odada soba yanarken yatılmamalıdır. Çoğu aileler soba yanarken gece saatlerinde odanın kapı ve penceresinin altını sıkı şekilde kapatırlar. Dolayısıyla yanmakta olan sobaya oda içinden yeterli hava temin edilemediği için soba ve boru bağlantı yerlerinden oda içine duman sızar.

Sonuçları ölümcül olabilecek bu duruma düşmemek için; Sobası yanan odada yatılmak zorunda ise kişinin başı sobadan en az 1.5 metre uzakta kapıya yakın olmalıdır. Kapı hafifçe açık olmalıdır. Odada kirli gazın birikmesi önlenmelidir. Kapı ve pencere sıkı şekilde kapatıldığında yanmakta olan sobaya yeterli hava giremez ve baca çekişi düşer. Soba içine yeterli havanın girememesi eksik yanmaya neden olur. Orta ve şiddetli rüzgarlı havalarda baca gazı sobadan sızarak oda içine dolar ve zehirlenmelere neden olur. Yatarken yanmakta olan "kömür kuru" üzerine taze kömür atılmamalıdır.

Soba Nasıl Yakılmalı ?

- Soba kovanı ağzına kadar doldurulmamalı, kovanın üstünde dört parmak boşluk bırakılmalı. Kömür tam tutuşmadan, soba uyutulmamalıdır.
- Yanmakta olan sobanın üzerine eksik yanma söz konusu olabileceğinden ilave kömür atılmamalıdır. Kömür tam yanmadığı zaman oluşan Karbonmonoksit gazı zehirlenmeye sebep olur.
- Yatmadan önce sobaya kömür atılmamalıdır.

Soba Kullanırken Dikkat !

- Soba kurulmadan önce mutlaka baca temizlenmeli.
- Sobanın kurulacağı zemin sıcağa dayanıklı değilse soba tablası, mermer kullanılmalı.
- Fazla dirsek ve boru kullanılmamalı.
- Soba boruları bacaya sonuna kadar sokulmamalı
- Boru bacayı daraltmamalı.
- Soba boru ve dirsekleri hava sızdırmamalı.
- Boru çapı en az 100mm. olmalı.
- Soba tepmesine ve zehirli gazların oda içine gitmesini önlemek için rüzgar yönüne göre yön değiştiren baca kapağı kullanılmalı.
- Soba boru ve dirsekleri belli periyotlarla temizlenmeli.
- Rüzgarlı ve lodoslu havalarda kömür ve gaz sobası yakılmamalı veya çok dikkatli olunmalı ve fazla besleme yapılmamalı. Lodoslu havalarda yakılan sobanın söndüğü, sobadan çıkan zehirli gazın odaya yayılıp zehirlenmelere sebep olduğu unutulmamalıdır.

Sobada Yakılması Yasak Maddeler ve Soba Zehirlenmesi

- Sobada lastik, plastik, boya, petro kok, araba lastiği, asfalt ve tıbbi atık gibi çöpler yakılmamalıdır. Yanmakta olan sobaya kesinlikle çöp atılmamalıdır. Bu tür atıklar sobada yakıldığı zaman çok zararlı ve zehirli kirletici gazlar oluşur.
- Aşırı nemli kömür veya odun kullanılmadan önce kurutulmalıdır. Ağaçlar kesildikten sonra en az 6 ay, ısınmada yakıt olarak kullanılmamalıdır. Benzer şekilde yüksek nemli kömürlerinde kullanılmasından kaçınılmalıdır. Nemli odun ve kömür ısınma amaçlı kullanıldığı zaman yakıt içindeki nemi buharlaştırmak için gerekli enerji, atık enerjidir. Atık enerji ısınma yerine yakıttaki nemin buharlaşması için kullanılır. Bu da ısınma için normalden fazla yakıt yanmasına neden olur.

Baca Temizliğini İhmal Etmeyin... Bacanızı temizletmeniz, kışı güvenle geçirmenizi sağlar.

SOBA VE BACALARLA İLGİLİ TALİMATNAME

- BACALARIN KURUM BAĞLAMASI BACA ÇAPININ KÜÇÜLMESİNE VE SOBA YANMA VERİMLİLİĞİNİN DÜŞMESİNE NEDEN OLUR. **SOBA KURMADAN ÖNCE BORULAR VE BACALAR MUTLAKA TEMİZLENMELİ.**
- BACA YÜKSEKLİĞİNİN YETERLİ OLMASI, BACA ÇEKİŞİNİ İYİLEŞTİRECEĞİNDEN **ETKİLİ BACA YÜKSEKLİĞİ TEK KATLI BİNALARDA VE ÇOK KATLI BİNALARIN EN ÜST KATINDA EN AZ 3,5 M. VE EN FAZLA 5 M. OLMALI.**
- **BACANIN ÇATIDAN İTİBAREN YÜKSEKLİĞİ EN AZ 1 M. OLMALI.**
- ÇEVRESİNDEKİ ENGELLERDEN ETKİLENMEMESİ İÇİN **BACALARIN ÇATININ EN TEPE NOKTASINDAN İTİBAREN YÜKSEKLİĞİ EN AZ 50 - 80 CM. OLMALI.**
- BACA ÇEVRESİNDE TÜRBÜLANS OLUŞMAMASI İÇİN **BACA HERHANGİ BİR ENGELDEN (YÜKSEK BİNA, AĞAÇ GİBİ) EN AZ 6 M. UZAKTA OLMALI.**
- DUMAN GAZLARININ AKIŞ HIZININ HER NOKTADA AYNI OLMASI İÇİN **BACALARIN KESİT ALANI HER NOKTADA AYNI OLMALI.**
- DUMAN GAZININ SOĞUYARAK AĞIRLAŞMASI VE BACA ÇEKİŞİNİN KÖTÜLEŞMESİNİ ÖNLEMELİK İÇİN **BACANIN GEÇTİĞİ DUVARIN ET KALINLIĞI EN AZ 10 CM. OLMALI.**
- BACA GAZININ SOĞUYARAK SIZMASINI ÖNLEMELİK İÇİN **BACA ÜZERİNDE YARIK VE ÇATLAK OLMAMALI. BACA İÇ YÜZEYİ PÜRÜZSÜZ OLMALI.**
- BACA GAZININ SOĞUYARAK AĞIRLAŞMASINI VE BACA TEPMESİNİ ÖNLEMELİK İÇİN **SOBA BORUSU PENCERE VEYA DUVAR DELİNEREK UZATILMAMALI. UZATILMIŞSA HAVA İLE TEMASTA OLAN KISIMLARI MUTLAKA YALITILMALI.**
- RÜZGARLI HAVALARDA BACA TEPMESİNİ VE YAĞMUR SUYUNUN BACA İÇİNİ İSLATMASINI ÖNLEMELİK İÇİN, **BACADA BACA BAŞLIĞI OLMALI.**
- ODANIN HIZLA SOĞUMASINI VE BACA ÇEKİŞİNİN KÖTÜLEŞMESİNİ ÖNLEMELİK İÇİN **SOBANIN KURULU OLDUĞU ODADAKİ PENCERE VE KAPININ KIRIK CAMLARI TAMİR EDİLMELİ.**
- DUMAN GAZININ SOĞUYARAK ODA İÇİNE SIZMASINI ÖNLEMELİK VE ISININ SICAK HAVAYI DIŞARI ATMAMAK İÇİN **KAPI VE PENCERE ÇERÇEVESİ İLE DUVAR ARASINDA YARIK, ÇATLAK, BOŞLUK OLMAMALI, VARSA DIŞARIDAN SIZDIRMAZ OLMASI SAĞLANMALI.**
- ISINAN SICAK HAVAYI DIŞARIYA ATMAMAK İÇİN **ÇERÇEVE /KANAT ARASI HAVA SIZDIRMAZ OLARAK YAPILMALI.**
- GECELERİ SOBANIN KISIK YAKILMASINDAN VE CAM KENARLARINDAKİ HAVA KAÇAKLARINDAN DOLAYI ODA HIZLA SOĞUR, **KAÇAKLAR TAMİR EDİLMELİ.**

- **DUVARLARDA YARIK, ÇATLAK VARSA KIŞ GELMEDEN ÖNCE MUTLAKA DIŞARIDAN TAMİR EDİLMELİ.**
- **BETON BLOKLAR SICAKLIK DEĞİŞİMİNDEN ETKİLENDİĞİNDEN, BETON OLAN DAİRENİN ÇATISI HAVA İLE DOĞRUDAN TEMAS HALİNDE İSE MUTLAKA YALITILMALIDIR.**
- **YATAY BORULAR BACAYA DOĞRU %10 EĞİMLE YÜKSELTİLMELİDİR. BÖYLECE BACADA YOĞUNLAŞAN NEMİN SOBAYA DOĞRU AKMASI SAĞLANABİLİR.**

YUKARIDAKİ ESASLARA UYMAYAN DAİRELERDE VE İŞYERLERİNDE KİŞİN HER AN YANGIN ÇIKABİLİR VE ZEHİRLENME HADİSELERİ YAŞANABİLİR. LÜTFEN YUKARDA Kİ ESASLARA UYALIM!

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK İL MÜDÜRLÜĞÜ